

Woord vooraf II

Wat zegt de Bijbel over Israël en over de toekomst daarvan? Is Israël nog steeds Gods unieke volk? Heeft de Bijbelse profetie over Israël een onvervuld tegood? Is er op grond van de Schrift voor of na de Wederkomst voor Israël een bijzondere toekomst van nationale bekering en herstel te verwachten? Gaat de Kerk ofwel de Gemeente daarom een ongekennde bloeitijd tegemoet? Is het Joodse volk Israël of is Israël het Joodse volk? Welke betekenis moeten we toekennen aan het Jood-zijn van Jezus? Moeten Christenen de oud-testamentische sabbatten en feesten houden? Gaat het in de Bijbel om Israël én Christus of om Christus alléén?

Door zulke vragen worden Christenen vandaag de dag meer dan ooit uitgedaagd. Wat is het juiste antwoord? De auteurs van deze bundel zijn allen theologische specialisten, maar zij pretenderen niet dat zij het laatste woord over al die zaken kunnen bieden. Wel willen zij werken aan het onderbouwen van een denkrichting en tevens menen zij duidelijk te moeten maken welke richting het in ieder geval niet uit moet.

De auteurs van deze bundel denken op onderdelen niet allemaal gelijk over Israël. Soms is er sprake van nuances. Maar zij beogen allen een eensgezinde verdediging van een christocentrische uitleg van de Bijbel aangaande Israël. Daarmee nemen zij principieel stelling tegen de ideologie van het antisemitisme en tegen de opvatting dat de Kerk Israël zou hebben vervangen, in het besef dat deze gedachtegangen in de loop van de eeuwen de verhouding tussen Joden en Christenen hebben beschadigd. Tegelijk willen zij een antwoord geven op de vragen die worden opgeroepen door de naar hun inzicht verwarrende interpretaties van Bijbelse profetieën door het zogenoemde 'Israëlisme'.

De naam 'Israëlisme' gebruiken wij als verzamelterm voor bewegingen onder Christenen die zich kenmerken door de gedachte dat het volk Israël nog steeds hét uitverkoren volk van God is en dat voor dit volk een buitengewoon grote en nu nog niet waarneembare mate van heil is weggelegd. Door deze theorie wordt naar ons inzicht de unieke plaats van Christus en de universele strekking van de Bijbelse profetie onder druk gezet. We denken

daarbij aan stromingen die bekend zijn geworden onder aanduidingen als christenzionisme, postmillennialisme (o.a. brakelianisme), premillennialisme (o.a. darbisme, dispensationalisme), filosemitisme, filojudaïsme, en messianisme.

Het leidende principe in deze bundel is onze overtuiging dat God de wereld liefheeft. Zijn heilsbeloften aan Israël zijn in Christus volkomen vervuld en gericht op de kosmos. In *Johannes* 3:16 is de inhoud van de Bijbel krachtig samengevat. Door Christus geschonken wederliefde tot God en tot de naaste is bepalend voor onze omgang met de Schrift, als we zoeken naar wat Hij bedoelt met Bijbels Israël voor ons persoonlijke geloof, voor de theologie en voor de Kerk. Die liefde geldt ook voor onze Joodse medemensen. Juist vanuit deze christocentrische benadering van de Schrift hebben Christenen de taak om ook in woord en daad aan hen het Evangelie te verkondigen, evenals aan alle andere volken.

De bundel begint met een inleidend overzicht van heilshistorische gegevens in de Bijbel en de plaats van Israël daarin. Dan volgen twaalf hermeneutische, exegetische en historische studies waarbij de focus ligt op een bepaalde perikoop of op een bepaald thema in de Schrift.

Graag noem ik de meelezers die aan de totstandkoming van dit boek hebben bijgedragen. Met name ds. Henk Laseur heeft alle hoofdstukken intensief doorgenomen, met als gevolg verbeteringen van de tekst. Ook maakte ik dankbaar gebruik van de waardevolle adviezen en correcties van Goossen Luiting, dr. Bram Maljaars, dr. Dirk Visser en ds. Jan Zwart. Wim Paas ben ik dankbaar voor zijn werk aan de layout.

Het is onze hartelijke wens dat deze studies de lezers helpen om dichter bij het verstaan van de kern van de Schrift te komen en vooral dichter bij de Christus van de hele Schrift.

Veenendaal, november 2017

Dr. Steven Paas (*Redacteur*)

1. Inleiding: De Bijbel en Israël

Steven Paas

1. In het licht van Christus

Hoe lezen we de Bijbel? Gods Woord is alleen te verstaan in het licht van Jezus Christus en door de werking van de Heilige Geest. Christus was al werkzaam vóór Zijn omwandeling op aarde, al vóór Gods verkiezing van Israël. Terwijl er geen redding is buiten het kruis van Golgotha om, zijn er zelfs vanaf het Paradijs mensen geweest die gered werden. Ook al voordat Jezus Christus in het vlees verscheen. Hij is de eeuwige Middelaar.¹ Na de hemelvaart gaat Zijn werk door. Jezus is groter dan de Bijbel, zie daarvoor het eerste en het laatste vers van het Johannesevangelie. Hij is de eeuwige Zoon van God.² De historische werkelijkheid van Jezus Christus is een vast gegeven door de hele Bijbel heen. Gods Zoon is op tenminste vijf manieren betrokken bij de schepping: als Schepper, in de oudtestamentische offers, als Zoon van Maria, door de Heilige Geest en in de wederkomst.³

De in het Oude Testament beschreven geschiedenis – de universele inzet in *Genesis* 1-11, toegespitst in het Israëlrelaas daarna – is tot het Kerstgebeuren het enige bijzondere middel waardoor God zichzelf heeft geopenbaard, en dat samen met Zijn heilsplan voor de wereld.⁴ In de openbaringsgeschiedenis dient het oudtestamentische Israël de wereld op twee met elkaar vervlochten manieren. Ten eerste, Gods handelen met Israël staat model voor Gods handelen met de wereld. In Israël geeft God de wereld in micro een concreet voorbeeld van Zijn identiteit en handelen in macro, universeel. Het tonen van dit voorbeeld behoorde tot de taak van het

¹ Ps.40:7,8; Hebr.7:24; 9:15.

² Joh. 17:5,24; Kol.1:16,17; Hebr.1:2; 13:8.

³ Joh. 1:1-5 laat dat mooi zien en ook Kol. 1:15-23.

⁴ De universele roeping van Jezus wordt bevestigd door zijn heraut, Johannes de Doper, de profeet die het Oude Testament als het ware afsluit en die aan het begin van het Nieuwe Testament Jezus begroet: 'Zie het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt!' (Joh.1:29).